

Bibliafordítások: Milyen nyelven szól hozzám Isten? A tiszta ige megértése

„A ti hitetek mellé ragasszatok... tudományt.” (2Pt 1:5)

- ❖ Ki hiszi, hogy a Szentírás Istentől ihletett és tévedhetetlen?
- ❖ Ki olvasta a Da Vinci Kódot?
- ❖ Ki olvasta el a Bibliát?
- ❖ Hány könyve van az ÚSz-nek?
- ❖ Milyen nyelven írták az ÚSz-et?
- ❖ Mi volt Pál apostol család-neve?

A fontosabb kéziratok

■ **Négy csoportba soroljuk őket:**

- ❖ Papiruszok
- ❖ Nagybetűs (unciális, majusculus) kéziratok
- ❖ Kisbetűs (minusculus) kéziratok
- ❖ Lectionáriumok

■ **A papiruszok száma Metzger szerint 116 (tördedék)** de ezek közül inkább csak **hat** olyan töredék van, amely hosszabb bibliai szöveget tartalmaz:

- ❖ p45 (Kr. e. 200 körül – a Chester Beatty első papiruszcsoportja), amely tartalmaz igéket mindegyik evangéliumból és az Apostolok Cselekedeteiből.
- ❖ p46, a II. századból (a Chester Beatty második papiruszcsoportja), a páli leveleket tartalmazza majdnem teljes egészében és a zsidókhöz írt levelet.
- ❖ p47, (a Chester Beatty harmadik papiruszcsoportja) ugyancsak a II. századból tartalmazza a Jel 9-17 részeit. (Ezekén kívül van még egy másik Chester Beatty papirusz Dublinban, Írországbán, és három másik töredék a Bodmer papiruszok között.)
- ❖ p66, a II. századból tartalmazza majdnem a teljes János evangéliumát, 1-2Pt és Jud levelét.
- ❖ p75, amit Kr. u. 175-200-ra datálnak tartalmazza Lukács evangéliumának nagy részét Jn 15-ig.
- ❖ A legrégebbi kézirat-töredék a p52, a II. század első évtizedeiről (Jn 18:31-33. 37-38).

■ Ryland papírusz, 458-ból (LXX)

- ❖ **Qumran** – IV. barlanból - **3Móz papírusz-töredék**, görögül, amely a JHWH fordítását nem Kyrios-nak adja, hanem IAO rövidítéssel.
- ❖ **911. sz papírusz Egyiptomból**, Kr. u. III. sz. görögül, folyamatos unciális írással

■ Megemlítjük még a **Holt tengeri tekercseket** Qumránból:

- ❖ az Ézsaiás könyvéről, 1QIs^a és 1QIs^b,
- ❖ a negyedik barlangban talált kéziratokat, 4Q106, 4Q107, 4Q108, 4Q240,
- ❖ valamint a 6Q6 és 11QPs^a tekercseket, amely 11 kanonikus zsoltárt tartalmaz.

■ Origenész **Hexaplája**

■ **Kr.u. 240 körül**, hat oszlopban.

- ❖ 1. a héber eredeti szövege,
- ❖ 2. a hébernek görög betűkkel való átírása,
- ❖ 3. Aquila szó szerinti görög fordítása,
- ❖ 4. Symmachus idiomatikus fordítása,
- ❖ 5. a Septuaginta (LXX) szövege,
- ❖ 6. Theodotion görög fordítása.

■ **PERGAMENEK – Kódexek – Unciális** (majusculus)

❖ **Lásd: VIDEO a pergamen készítéséről:**

- ❖ – <https://www.youtube.com/watch?v=nuNfdHNTv9o>

- ❖ A középkorban pergament használtak írásra,
- ❖ amelyet állatbőrből készítettek.
- ❖ Ennek elkészítése hosszadalmas folyamat volt.
- ❖ A kecskebőrt lenyúzták, majd
- ❖ addig áztatták, míg a szőrt le lehetett kaparni.
- ❖ Miután lekaparták a szőrt, kifeszítették, hogy úgy száradjon meg.
- ❖ Közben kaparták jó ideig, néha több napig, amíg megfelelő vékony lett.
- ❖ Így szárították meg.
- ❖ Miután megszáradt, kész volt a pergamen.
- ❖ 1000 évet is eltartott!
- ❖ Porral kezelték – hogy beigya a tintát, lehessen rá írni.

- ❖ A bőrt méretre szabták: nagy Kódex bi-fóliójához egy egész állatbőrt is felhasználtak! A kisebbekhez méretre vágta a lapokat.
- ❖ Kettőbe hajtották, és 16-20 oldalanként összefűzték.
- ❖ Az írnok elkészítette eszközeit: Tollal írt. Forró sóval megerősítette a toll végét, szakértelemmel meghasította és meghegyezte.
- ❖ Majd tintát készített: koromból, szénből, megfelelő eljárással.
- ❖ Ha tévedtek az írásban, egyszerűen kikaparták a rossz betűt és újra írták. A bőr kibírta mindezt... (Volt, amikor az egészet kikaparták és újraírták...)
- ❖ Egy „illuminátor” kidíszítette a kódexet. Részleteket rajzolt bele.
- ❖ Előbb az aranyrészt ragasztotta fel: ragasztóval és vékony aranylappal.
- ❖ majd kifestette a többi részét is a rajznak, előbb a világosabb színeket, majd a sötétebbeket.
- ❖ Végül bekötötték.
- ❖ A bekötésnél erős lenvászonnal dolgoztak, amivel a fóliókat a fafedélhez erősítették.
- ❖ Ezt csattal lezárták.
- ❖ Végül beborították bőrrrel vagy nemesfém lemezzel.

■ A nagybetűs kéziratok száma **310**.

■ Ezek a IV-V. századból valók.

■ Ezek között van három híresség, az ún. IV. századi kéziratok

- ❖ a Vaticanus - **B (Kr.u. 325-350)**. Az egyik legrégebbi kézirat, amely tartalmazza az Újszövetség nagy részét is. Ez az LXX-nak egy Origenész előtti szövegét használja. A Dániel könyve azonban nem az LXX-ből, hanem Theodotion-tól való
- ❖ a Sinaiticus – **Ⲁ (Aleph - Kr.u. 375-400)** – Az Ószövetség bizonyos részei hiányoznak. Részben hasonlít a vatikáni-, más részben pedig az alexandriai kódex szövegéhez.
- ❖ az Alexandrinus - **A (Kr.u. 450)** – Az V. századból, de csak az Újszövetséget tartalmazza.

■ Kódexek – **Minusculus**

■ A kisbetűs kéziratok száma **2877**.

■ Ezek a VI. századtól kezdődően a nyomtatás feltalálásáig (XV. sz.) valók.

- ❖ *Codex Orientalis 4445*. sz kéziratát a *British Museum*-ból, (ami tartalmazza a Pentateuchosz mássalhangzós szövegének többségét – Kr. u. 820-850-ből.

■ **Héber kéziratok**

- ❖ *Codex Cairensis*-t (C), (Kr. u. 895-ből) - tartalmazza a korábbi és későbbi prófétákat.

- ❖ *Codex Aleppensis* (a X. század első feléből – a szöveg egynegyede elveszett); (Ebből van egy másolat a nagyváradi Emanuel Egyetem könyvtárában. Nekik adományoztam.)
- ❖ *Codex Leningradensis* (L), Kr. u. 916-ból;
 - *Codex Leningradensis B-19A* (az egész Ószövetség egy Kr. u. 980-ból származó kéziratnak 1010-ből származó másolata). Ez utóbbi a mai *Kittel-féle Biblia Hebraica* alapszövege.
 - 1929 előtt az alapszöveg az 1525-ös Jacob ben Chayim-féle kiadás volt, masszórával és rabbinikus jegyzetekkel, ami Daniel Bomberg gondnoksága alatt jelent meg.

■ Kódexek - Lectonáriumok

- ❖ Ezek az istentiszteleti felolvasásra kijelölt bibliai szakaszokat tartalmazzák.
- ❖ A Lectonáriumok száma **2432**.

■ Összes kéziratok száma: **5735**.

■ Fontosabb fordítások

■ A görög nyelvű fordítások között a *Septuaginta* (**LXX**) áll a legjelentősebb helyen, amit Kr. e. 250 és 150 között fordítottak. Ennek eredetéről Aristeasnak Philokratészhez írt levele számol be, valamikor Kr. e. 130 és 100 között, amely szerint a Tórát azok számára fordították görög nyelvre, akik már nem beszéltek héberül.

- ❖ Az alexandriai Aristeas levele testvéréhez, Filokratészhez elmondja, ahogyan Demetriusz, az alexandriai híres könyvtár vezetője, meggyőzte II. Ptolemeusz Filadelfuszt (Kr. e. 285-246), hogy küldöttséget menessen Eleázárhoz, a jeruzsálemi főpaphoz, hogy minden törzsből küldjön hat előljárót, hogy lefordítsák a Tórát görög nyelvre. Eleázár engedett a kérésnek, küldött 72 főembert, akik 72 nap alatt befejezték a fordítást, amit azután felolvastak a nép hallatára, a fordítók jelenlétében, majd a királynak is. Ma már tudjuk, hogy a levél nem(csak) zsidó propaganda, hanem történelmi alapja (is) van. A részletek meglehet fiktívek, de a fordítás ténye valós. Lásd: H. St. J. Thakeray, *The Letter of Aristeas*, London: Society for Promoting Christian Knowledge; New York: Macmillan, 1917.
- ❖ A héber Vorlage rekonstrukciója a LXX alapján egy veszélyes vállalkozás, mivel a LXX nem egy szó szerinti pontos fordítás, mivel a fordító helyenként nagyon szabadon bánt az eredeti szöveggel

■ Más héber kéziratok (Origenész Hexapla-ja):

- *Codex Sarravianus* (G), a IV-V. századból származik és az 1Móz-tól a Bírák könyvéig tartalmaz részleteket a Hexaplaból.
- *Codex Marchalianus* (Q) a VI. századból, Ézsaiástól Malakiásig tartalmaz részleteket, a Hexapla hat oszlop széljegyzeteivel együtt.
- *Codex Venetus* (N) - egy VIII. századi kézirat, csak az 2Móz-ból és a 3Móz-ból tartalmaz részleteket.

■ A Targumok

- A Targum a héber szöveg arám nyelvű fordítása és magyarázata.
 - ❖ A babiloni fogság idején a zsidók egyre inkább az ősi héber nyelvet arámmal kezdték helyettesíteni. Az arám nemzetközi nyelvvé vált, a legfontosabb kommunikációs eszközzé a Perzsa Birodalom megszilárdulása után. Szükségessé vált a héber szöveg arám nyelvű megismétlésére.
 - ❖ Amikor a zsinagógai istentiszteleten felolvastak a héber Bibliából, azt arámra tolmácsolták. Ez a tolmácsolás (arámul „*m^etúrg^emán*”) nem korlátozódott csupán a pusztá fordításra, hanem gyakran (különösen a próféták esetében) kitért annak magyarázatára is.
 - ❖ Több száz éves szájhagyomány után, a zsidóknak Palesztinából való száműzetése után, Kr. u.132-ben, helyénvalónak tűnt ez arám nyelvű „targumot” írásban is rögzíteni.
 - ❖ A hagyomány szerint a *szóbeli Targum* Ezdrás idejében vette kezdetét (Neh 8,7-8), ennek ellenére, *írott Targumra* nincs bizonyíték Kr. u. 200 előtt.

■ Latin fordítások

- A latin fordítások közül említésre méltó az **Ólatin** vagy **Itala** fordítás - a Septuagintának a latin változata, amelyet a Jeromos féle Vulgata után ezt már nem használtak többé.
- Jeromos (Kr. u. 390-404) 382-ben kezdett el dolgozni a *Vulgatán*, amikor Damaszusz pápa azzal bízta meg, hogy vizsgálja felül az Itala változatot, összehasonlítva a görög LXX-val.
- A szír fordítások közül a *Pesitto* („egyszerű”) a legfontosabb, a Kr. u.-i második vagy harmadik századból. Héberből fordították, de később a LXX-hoz igazodva többször revideálták. Szöveghűsége emiatt bizonytalan.
- A kopt változatok között a *szahidi* és *bohairi* nyelvjárás fontos, amely az egyiptomi hieroglifákból kialakult írás. A IV. század során keletkezett.

A bibliai szöveg helyreállítása

- A másolásakor előforduló hibatípusok, eléggé számottevőek. Ezeket gyakran a szöveggörnyezet érzékelteti és az értelmes olvasó könnyen meg tudja mondani mi történt valójában a másolásakor.
- Azonban létezik néhány olyan **írnoki hanyagság**, amelynek magyarázatára több lehetőség adódik. Ezért szükséges néhány szabványnak számító módszert vagy rendszert alkalmazni, amelynek segítségével korrigálni lehet a szöveget.
- A Szentírás szövegének újramásolásakor megisméltődtek ugyanazon típusú írnoki tévedések, amelyeket a másolások során újra és újra elkövettek.
- Nem történt semmiféle csoda, ami lehetővé tette volna egy hibátlan másolat készítését. A másolók esendő emberek voltak.
- Szembe kell néznünk tehát **a Szentírás szövegének átadása során fellépő hibákkal** és foglalkoznunk kell azok kijavításával.
- A leggyakrabban előforduló hibák a következők voltak:
 - ❖ A *haplográfia* egy betűnek, szótagnak vagy szónak csupán egyetlen alkalommal való leírása, holott többször szerepelt a szövegben. Egy betűnek a véletlen kifelejtése szintén úgy ismeretes, mint haplográfia, még akkor is, ha nem a kettőzés esete állott fenn.
 - ❖ A *dittográfia* kétszeri leírását jelenti annak, amit csupán egyszer kellett volna leírni.
 - ❖ *Metatézis*nek nevezik a szavak vagy betűk sorrendjének felcserélését. A javítást maguk a masszóréták is jelezték saját apparátusukban.
 - ❖ A *fúzió* két különálló szó egybeírását jelenti.
 - ❖ A *fisszió* ennek az ellentétje: egyetlen szónak kettőbe való elválasztása.
 - ❖ A *homofónia* egy homonímának egy másikkal való helyettesítése. (Homoníma = hasonló alak, például „vár” és „vár”).
 - ❖ A hasonló betűk *félreolvasása* is megtörténhetett: a ך (dálet) és az ך (rés) betűket össze lehet téveszteni, különösen a tulajdonnevek esetében, a szóvégeken pedig főképp a ן (wáv) és ן (nún) betűket.
 - ❖ A *homoioteleuton* a közbeeső rész kifelejtését jelenti. Ez abból adódott, hogy az írnok szeme átugrott a szövegen az egyik sorvégről a másikra. (A homoioteleuton „hasonló végződést” jelent.)
 - ❖ A *homioarkton* („hasonló kezdés”) esetében az azonos kezdő szavak közötti rész maradt ki.
 - ❖ Megtörtént a *magánhangzók mássalhangzóként való olvasása* is. A héber betűk közül az א (alef), ה (he), ו (wáv) és א (jód) csak a héber írás kezdeti szakaszában voltak kimondottan mássalhangzók, később azonban matres lectionis-ként (anya-betűkként, magánhangzókként) is használták őket.

- A szövegkritika néhány **fontos alapelvet** fektetett le, amely a helyreállító munkát irányítja. A szövegkritikai alapelveket azonban csak nagy elővigyázatossággal szabad alkalmazni, és minden esetet külön kell mérlegelni.
- 1. elv: A *régebbi szövegváltozatot* kell előnyben részesíteni. Ennek az elvnek az alkalmazása a holt-tengeri tekercseket mindig előnyben részesítené a MT-el szemben. Ezért, szükséges megjegyezni, hogy a régebbi kéziratot csak akkor részesíthetünk előnyben, ha bizonyítottan megbízható, legalább annyira, mint a későbbiek. Ha azonban szándékos javítások és változtatások nyomait őrzi, akkor bármilyen régi, megbízhatatlanná válik, és ez az elv érvényét veszti.
- 2. elv: A *bonyolultabb szövegváltozatot* (lectio difficilior) kell előnyben részesíteni, mivel egy írnok sokkal hajlamosabb volt arra, hogy egyszerűsítsen, minthogy nehezebbé tegye a szöveg megértését. Ez az elv nem alkalmazható abban az esetben, ha a bonyolultság az írnok tudatlanságból vagy hanyagságból származik.
- 3. elv: A *rövidebb szövegváltozatot* kell választani, mivel az írnok hajlamosabb volt arra, hogy új anyagot telepítsen az eredeti szövegbe, minthogy bármit is kifelejtson belőle. Haplográfia, vagy homoioteleuton esetén azonban ez az elv nem alkalmazható.
- 4. elv: Azt a szövegváltozatot kell alkalmazni, amely *a legjobban megmagyarázza* a különböző szövegváltozatokat.
- 5. elv: A *földrajzilag legszélesebb körben elterjedt* változatot kell előnyben részesíteni. Ennélfogva a LXX, az Itala és a kopt változat kevésbé lehet perdöntő, ha a pesitta és a samaritánus változat megegyezik. Az Itala és a kopt, a LXX testvér-fordításai, és az alexandriai szövegtípushoz tartoznak. Azonban a pesitta és a samaritánus egymástól eltérő, másféle hagyományt képviselnek.
- 6. elv: Azt a szövegváltozatot kell választani, amelyik a leginkább *egyezik a szerző stílusával* és előadásmódjával. Mindegyik bibliai írónak sajátos stílusa van.
- 7. elv: Azt a szövegváltozatot kell választani, amely *nem tükröz hitelvi elhajlásokat*. Ezt a teljes Írással egybevetve lehet megállapítani. Egy korrump kézirattal, bármilyen régi legyen is, nem javíthatjuk ki a többit.
- 8. Ez általános szabályok mellett megemlítjük még a *Würthwein* által javasolt eljárást: ha a MT szövege kétséges vagy nyelvtanilag lehetetlen, esetleg *nem illik a szöveggörnyezetbe*, akkor azoknak a szöveg-tanúknak adunk hitelt, *amelyek elfogadhatóbb magyarázatot adnak*. Ilyenkor a *lectio difficilior* nem alkalmazható, mivel nem egy nehezebb és egy könnyebb változat között kell választani, hanem egy érthetetlen és egy érthető változat között.
- 9. Meg kell említenünk a szöveg szándékos változtatásaiból adódó nehézségeket: a másolók néha a *harmonizációs hatás* miatt nem az eredeti szöveget írták, hanem a máshol található hasonló szöveget. Ezt főképp az akkor nagy népszerűségnek örvendő Diatessaron-nak nevezett evangélium-harmónia okozta.

- 10. *Asszimilációnak* nevezzük azt, amikor a másoló úgy vélte, hogy az egyik evangélium tévesnek vélt szövegét egy másik evangélium helyesnek vélt szövegével helyettesítheti.
- 11. *Vonzatnak* (attraction) nevezhető az, amikor az egymás mellett álló szavak végződése helyet cserél, vagy egymáshoz hasonul., vagyis, egymáshoz hasonulhoz...
- 12. Legtöbbször azonban szándékosan vagy hanyagságból elkövetett *kihagyással* kell számolnunk.
- 13. A *transzpozíció* a szavak felcserélését jelenti.
- 14. A *szubsztitúció* azok helyettesítését.
- 15. Máskor pedig a Szentírás szavaihoz való önkényes *hozzáadást* találunk.
- 16. A *glossza* magyarázatot, értelmezést, kommentárt jelent, a másoló részéről, ami egyébként nem tartozik az ihletett igéhez.
- 17. De a legveszedelmesebbek a *hitelvi szempontból végzett szándékos változtatások*, amelyeket olyan tévtanító eretnekek végeztek, akik tagadták Jézus istenségét és az Atyával való egyenlőségét.

A kéziratok romlása

- A tévedhetetlenség csupán a bibliai könyvek *eredeti* kézírataira érvényes. Azok minden hibától menteseknek kell lenniük, ellenkező esetben nem Istentől ihletett könyvek! Isten soha nem ihlette volna a bibliai szerzőt arra, hogy valami tévest vagy hamisat jegyezzen le.
- Az nem kérdés, hogy az eredeti kéziratok *forrásai* tévedhetetlenek voltak-e, - mivel Isten megtehetette, hogy csakis azt használják fel, ami teljesen megbízható és szavahihető volt.
- A fellelhető tévedések tehát mindig a szöveghagyományozás során csúsztak be, és azokat ennek fényében kell vizsgálni.
- A Bibliának azon szövegében, amely a birtokunkban van több helyen *másolási hibákra* bukkanunk. A csalhatatlan eredeti kéziratoknak nem-csalhatatlan másolatai készültek, és csakis ilyenek maradtak fenn.
- Már az első másolatokba hiba csúszhatott, amelyek a későbbiek folyamán öröklődő mintává váltak, és sokszorozódtak a másolatok másolatai révén.
- Szinte elkerülhetetlen, hogy ez a helyzet ne történt volna meg: nincs olyan élő ember a világon, aki egy egész könyvet le tudna másolni anélkül, hogy bármiféle hibát ejtene benne!
- Miután ezek így átöröklődtek, a hibák belopakodtak abba a szövegbe is, amelyet ismerünk és használunk.

- De lényegbevágó különbség van egy olyan okirat között, amely kezdettől fogva hibákat tartalmazott, és az olyan között, amely kezdetben tökéletes volt, csak a másolások során kerültek hibák bele!

Az ún. „legmegbízhatóbb kéziratok” fikciója

- ❖ J. J. Griesbach 1775-ben **három típusú** kéziratot azonosított: *alexandriai*, *nyugati* és *bizánci*. H. B. Sweete ugyancsak három csoportba sorolja őket: konstantinápolyi vagy Textus Receptus, Euszebiusz-Origenész féle vagy palesztin, és a hyszichianuszi vagy egyiptomi. Ezeket további alcsoportokra lehet osztani, ahogyan Lightfoot és Metzger tette.
- Azonban ha a dolgok lényegét nézzük, csak két lényegesen eltérő kéziratípus létezik: a *keleti*, illetve a *nyugati* szövegtípus. A keleti szövegtípus lényegében a **Többségi Szöveg**, míg a nyugati szövegtípust főképp a **B és az Ⲁ** (aleph) képviseli.
- A kéziratok többsége (95%-a) a **keleti, bizánci szövegtípust** képviseli, vagyis a Textus Receptust, más néven a Konstantinápolyi Szöveg, Antiókiái Szöveg, Bizánci Szöveg, Hagyományos Szöveg, Apostoli Szöveg és Többségi Szöveg.
 - ❖ Ezt támogatják nagy többségben az ókori örmény, etióp, gót, latin és szír fordítások, valamint az egyházi és apostoli atyák idézetei.
- A **nyugati szöveget** főképp a Vaticanus és Sinaiticus kódex képviseli, együtt még negyven-valahány további kézirattal.
 - ❖ A modern bibliafordítások (1880-tól) aránylag ezekre a kevés kéziratokra támaszkodnak, amelyeket a XIX-XX. században fedeztek fel.
- A modern bibliafordítások tehát főképp, a Vaticanust és Sinaiticust veszik alapul, mivel ezek régebbiek (a IV. századból valók).
- A bibliatudósok közül nem véletlenül, többen kételkedésüknek adtak hangot, hogy ezek a kódexek híven tükrözik-e az eredeti szöveget, mivel *nem egyeznek egymással sem*, és sok helyen túlságosan *kihagynak* az igéből.
 - ❖ John Burgon és Tischendorf is azt feltételezi, hogy a Vaticanus és Sinaiticus azok közül a Szentírások közül való példányok, amelyeket Konstantin császár rendelt Eusebiustól, hogy elhelyezze őket új fővárosába, Konstantinápolyba.
- Hasznos lesz, ha közelebbről megvizsgáljuk az Alexandinus, Vaticanus és Sinaiticus kéziratokat.

Codex Alexandrinus

- A *Codex Alexandrinus* az V. századból származik és tartalmazza az ÓSz-et hiányosan, az ÚSz-et pedig nagy részben. Együtt a Codex Sinaiticusszal a British Library tulajdona.

- Ebben a kódexben a keleti szövegformát találjuk, ami azt igazolja, hogy a Textus Receptus szövegének korai gyökerei voltak!
- Tartalmazza az apokrif könyvek közül I-IV Makkabeust is (amelyekből az utolsó két könyv nagyon késői írás), Római Kelemen két levelét (amelyben tanítja a cselekedetek általi üdvösséget). Marcellius levele a zsoltárok könyve elé van másolva (ezt a levelet Atanáznak tulajdonítják). Tartalmazza a 151. zsoltárt és további 14 liturgiai ódát.
- De kihagyta Mk 16:9-20 igeverseit,
- Jn 5:4-et – „*Mert időnként angyal szállott a tóra, és felzavarta a vizet: aki tehát először lépett bele a víz felzavarása után, meggyógyult, akárminemű betegségben volt.*”
- és 1Jn 5:7-et – „*Mert hárman vannak, akik bizonysgot tesznek a mennyben, az Atya, az Ige és a Szentlélek: és ez a három egy.*” Ez igevers az összes XIV. század előtti kéziratokból hiányzik
- Elsőként tartalmazza a részekre való felosztást.
- Van, ahol egyszerre tíz lap is hiányzik (Zsolt 49:19-79:10), máshol kisebb hiányok vannak (1Móz 14:14-17; 15:1-5, 16-19; 16:6-9; 1Kir 12:20-14:9).
- Az ÚSz-ből hiányzik vagy 19-25 lap a Máté evangéliumából, két lap János evangéliumából (épp a Jn 6:50-8:52, ami tartalmazná a bűnös asszony történetét), és hiányzik három lap a 2Kor levélből. Ennyi hiánnyal és kérdéses tartalommal jogosan csodálkozunk, hogy a mai nyelvészek hogyan tarthatják ezt „a harmadik legfontosabb kéziratnak”...
- Másolási hibák találhatók benne mindenhol, olyan hibák, amelyek hanyagságból vagy hozzá nem értésből fakadnak. Némely paleográfus úgy véli, hogy a másolók, (akik lehetnek vagy hárman), nem tudtak görögül, mivel néha a szavak közepén is hagytak szóközöket.

Codex Vaticanus

- A *Codex Vaticanus*, a nyugati szöveg legtekintélyesebb képviselője.
- A IV. század közepén készült és 1475-ben került elő, de vizsgálatát 1890-ig megakadályozták.
- Tartalmaz apokrif iratokat is, de a Makkabeusok könyveit és Manassé imáját nem.
- Bruce Metzger úgy értékeli, hogy a Makkabeusok könyve „a másoló figyelmetlenségéből eredően” maradt ki... (Hogy lehet két könyvet kihagyni figyelmetlenségből?)
- Ezt a kéziratot tartotta Wescott és Hort a legmegbízhatóbbnak.
- Ám nyilvánvaló, hogy valaki vagy valakik az eredeti írásra rájavítottak, minden egyes betűre, ami helyenként lehetetlenné teszi az eredeti olvasat megállapítását!

- A Codex Vaticanusból hiányoznak Mt 3, a pásztorális levelek, (1Tim, 2Tim, Tit, Filem), Zsid 9:14-13:25, 2Péter és a Jelenések könyve.
- Továbbá, hiányzik Mt 16:2-3 és Róm 16:24 is. Az evangéliumokból hiányzik 748 mondat, 452 félmondat és 237 szó, mind olyanok, ahol azokon a helyeken több száz kézirat megegyezik, hogy milyen szónak, félmondatnak vagy mondatnak kellene lennie.
- Ami Márk evangéliumát illeti, kétség nem fér hozzá, hogy jóllehet hirtelen befejeződik a 16:8-nál, de *ki van hagyva a hely* a hiányzó igeversek számára. Úgyhogy, a MBF lábjegyzete, miszerint „a 9-20 versek a legrégebbi kéziratokban nem találhatók” csak félig igaz.
- A másoló szokása szerint minden könyvet új oszloppal kezdett, ám itt eltért szokásától, és elegendő helyet hagyott ki a hiányzó 12 igevers számára. Mindez mutatja, hogy az a régebbi kézirat, amelyből a Vaticanust másolták, biztosan tartalmazta a kérdéses igeverseket!
- Továbbá, a Vaticanusban (és Sinaiticusban) hibás a Jn 1:18, ahol a „*Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött **Fiú**, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt*” helyett a Vaticanusban (és Sinaiticusban) ez áll: „*Istent soha senki sem látta: az egyszülött **Isten**, aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt.*” Ez önmagában elégséges kellene legyen arra, hogy a kézirat kérdésessé váljon, mint olyan, amely áriuszi tévelygések módosításait tartalmazza. Frederick Nolan és mások szerint is a Vaticanusban az áriuszi nézeteket valló Eusebius végezte el a változtatásokat, akinek megvolt a hatalma és az akarata hozzá.
- A tévelygés lelke már a második század közepén felütötte fejét, és Ireneusz (Kr. u. 150), az afrikai atyák és az egész nyugati egyház, a szíriai gyülekezetek egy részével alacsonyabb rendű kéziratokat használtak annál, mint amilyet Stunica, Erasmus vagy Stephens használt a XIII. és XIV. században, amikor a Textus Receptust kiadták.
- Erasmus tudott a Vaticanus Kódexről és annak olvasatairól 1515-ben, amikor a görög ÚSz-et rendezte sajtó alá, azonban a többi kéziratoktól meredeken különböző szövege miatt hamisnak értékelte.
- Amint korábban már említettük, a LXX-ban egy Origenész előtti változatát találjuk az ÓSz szövegének, ám Dániel könyve Theodotion fordítása.

Codex Sinaiticus

- A *Codex Sinaiticus* (⌘) Kr. u. 375-400-ból származik és részben hasonlít a vatikáni-, más részben az alexandriai kódex szövegéhez. Az ÓSz ó-görög nyelve jóval gyengébb minőségű, mint ami a Vaticanus-ban található.
- 346 fóliójából 199 az ÓSz-et tartalmazza. 43 további fóliója a Leipzig-i Egyetemi Könyvtárban van, 3 töredék pedig Szentpéterváron.
- Tischendorf a Sinaiticusban 14.800 javítást talált!

- A VI-VII században újabb és újabb javításokat végeztek rajta, és pedig legalább tíz különböző személy írásával, amire valószínű, hogy Cézareában került sor.
- Már maga az eredeti másolat is hibás lehetett: a másoló(k) vagy nem ismerték a Bibliát, vagy nem ismerték a nyelvet, vagy egyszerűen könnyelműek voltak. Lehet, hogy mindez egyszerre jellemezte őket.
- Mindenképp, nagy merészség ezt „legjobb kézirat”-nak nevezni. Inkább illene rá a „legmegbízhatatlanabb” jelző!
- Konstantin von Tischendorf négy különböző kéz írását vélte felfedezni rajta, és legalább hét javítónak a keze írását.
- Némely helyen 10-20-30-40 szót is kihagytak, máshol a betűk, szavak és egész mondatok újra rá vannak írva a régi betűkre, lehetlenné téve az eredetinek megállapítását.
- Ha Origenész Hexapliját használták a javításra, akkor érthető, hogy miért különbözik annyira a többitől: Origenész ugyanis hozzányúlt az eredeti szöveghez és kedve szerint átírta vagy eltávolította, amit úgy gondolt.
- A Codex Sinaiticus is kihagyta a Mk 16:9-20-at, ám az igeversék valamikor ott voltak, amelyeket valamilyen okból kitöröltek és a betűk csak halványan láthatók az igeszakasznak kihagyott helyen.
- Nem helyes azt mondani, hogy „a 9-20 versek a legrégebbi kéziratokban nem találhatók”, mivel nem találhatók benne Mt 16:2-3; Jn 5:5, Jn 8:1-11; ApCsel 8:37; Róm 16:24; és egy sor további igeversék sem. De tartalmazza Barnabás levelét (hat főlíó kivételével) és részben Hermász Pásztorát... Akkor most miben a legmegbízhatóbb?!
- A Vaticanus és Sinaiticus, a két „legmegbízhatóbb”-nak nevezett kézirat csak az evangéliumokban 3036 helyen különbözik egymástól!¹
- John Burgon szerint könnyebb találni két egymás után következő igeverset, amelyek különböznek, mint két olyan egymás után következő igeverset, amelyek megegyeznek.

A bibliafordítás kérdése

- Egy bibliafordítás minőségét három fontos tényező határozza meg:
 - ❖ a megfelelő héber és görög *kéziratok* használata;
 - ❖ a fordító lelki és szakmai *illetékessége*; és
 - ❖ a megfelelő *fordítási módszer* alkalmazása.
- Ami *a bibliai kéziratok* használatát illeti, két egymással vetekedő szöveg van használatban: a *Textus Receptus*, (amit a Reformáció idején használtak a Biblia fordítására), és az ún. Nestle-Aland féle eklektikus szöveg, (ami a Westcott-Hort

¹ Herman C. Hoskier, *Codex B and Its Allies*, vol. 2, London: Bernard Quaritch, 1914, 1.

féle görög Újszövetségre alapszik), amit a XIX. század közepétől kezdődően a modern fordítások alapját képezi.

- A XIX. századig a Textus Receptus volt az a görög szöveg, amely a bibliafordítások alapját képezte.
- Ha a Textus Receptust valamikor javítani vagy felcserélni kell, akkor a Többségi Szöveggel kell felcserélni (Majority Text), nem pedig valamilyen önkényesen válogatott „eklektikus” szöveggel.
- Elszomorító, ahogyan az utóbbi időben lerombolták a Textus Receptus-ba vetett bizalmat, és ezzel halálos dőfést mértek az isteni ihletésbe vetett hitre. Ha az Ige az emberek többségi szavazatától függ, akkor nincs többé ihletett, isteni igazság!
- 1904-ben a Brit és Külföldi Bibliatársulat kiadta a kritikai Újszövetséget, Eberhard Nestle gondozásában, a Tischendorf, Westcott és Hort, és Weiss munkájára támaszkodva. A Trinitarian Bible Society tiltakozott, mivel ezzel *az alapokat mozdították el*, az ősi határvonalakat hágták át. Egyházilag is, politikailag is zavar keletkezett, minden szinten.
- Bizonyára az ellenség terve volt az, hogy kioltsa az ihletettség lámpáját, hogy lesöpörje a természetfelettit és a csodálatosat Isten Igéjéről. Mert ha a Biblia nem Isten Igéje, hanem csak „tartalmazza” azt, akkor egyik verzió éppúgy tartalmazhatja, mint a másik: akkor bármilyen fordítás megfelel. Ha nincs olyasmi, hogy „A Biblia”, akkor akármilyen biblia jó lesz. Mindazok az iskolák, amelyek az Westcott-Hort féle eklektikus szöveget magukévá tették, hamarosan a teológiai liberalizmus ingoványos mocsarába süllyedtek mindnyájan.
- Mekkora a különbség a Textus Receptus és az eklektikus szöveg között? Állítólag a Westcott és Hort féle szöveg 5604 helyen változtat a Textus Receptus szövegén. Ebből 1952 kihagyás (35%), 467 hozzáadás (8%), és 3185 változtatás (57%) van. Oldalanként megközelítőleg átlagosan 15 szó változott meg összesen. A Nestle-Aland féle szöveg 2886 szóval rövidebb, mint a Textus Receptus. (Ez 934 szóval több, mint amennyit Westcott és Hort kihagyott: 1952 vs. 2886). Ez megfelelne az 1 és 2Péter levelének teljes kihagyásával!...
- Megjegyzendő, hogy a Vaticanust (B) és a Sinaiticust (Ⲛ) már a reformáció idején hitelviileg korrupt szövegnek tekintették.
- Bizonyítható, hogy a B és Ⲛ szövegét szándékosan módosítottak az első két század nagy teológiai kérdéseinek idején.

❖ *„Semmit se tegyetek az Igéhez, a melyet én parancsolok néktek, se el ne vegyetek abból, hogy megtarthassátok az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait, a melyeket én parancsolok néktek.” (5Móz 4:2)*

A fordítók lelki és szakmai illetékessége

- Az alapvető hitelveket tagadó ember nem tudja, (mert nem akarja,) helyesen fordítani a Biblia szövegét, mivel ott épp azok a hitelvek vannak kijelentve, amelyekben ő nem hisz.

- Még az emberi szerzőség esetében is törvények büntetik a hamisítást, mennyivel inkább félnünk kell attól, hogy Isten Igéjét meghamisítsuk!
- A racionalista filozófia és a Szentlélektől idegen tudomány nem alkalmas „helyreállítani” Isten igéjét.
- A Biblia ihletettsége, Jézus istensége, és a keresztyén hitet meghatározó szavak fordítása, mint „megigazulás”, „kiengesztelés”, „váltság”, „megszentelődés”, „megváltás”, attól függenek, hogy a fordító hisz-e ezekben?
- A *dinamikus megfeleltetést* kitaláló *Eugene Nida*, azt vallotta, hogy
 - ❖ a Szentírás tökéletlen („imperfect”), nem abszolút igazság, még az eredetiben sem. (Nida, *Message and Mission*, 1960 221-222, 224-228.).
 - ❖ a Szentírást nem a Szentlélek ihlette (Nida, *Language Structure and Translation*, 1975, 259.),
 - ❖ a Biblia korlátolt és relatív (Nida, *Customs and Cultures*, 1954, 282.).
- Nida szerint Jézus Krisztus vére nem a bűnért bemutatott áldozat, hanem csupán az árának a jelképe („figure of the cost” - Nida, *Theory and Practice*, 1969, 53. 19. lábjegyzet), semmiképp sem engesztelő áldozat a bűnért (Nida és Newman, *A Translator’s Handbook on Paul’s Letter to Romans*, Róm 3:25-ről).
 - ❖ Ezért barátjával, Robert Bratcher-rel a „vér” szót következetesen kicserélték „halál” szóra a TEV (Today’s English Version) Bibliában.
- Ezzel ellentétben Jézus úgy hivatkozott az Ószövetségre, mint ihletett, hiteles ígére.
- Maga Pál apostol egyetlen héber betű hitelességét is komolyan vette, mit például Gal 3:16-ban: „Az ígéretek pedig Ábrahámnak adattak és az ő magvának. Nem mondja: És a magvaknak, mint sokról; hanem mint egyről: És a te magodnak”, utalva 1Móz 17,7-re: „És megállapítom az én szövetségemet én közöttem és te közötted, és te utánad a te magod között annak nemzedékei szerint örök szövetségül.” (Lásd még: 5Móz 8:3; Mt 4:4; Lk 4:4; Jn 10:35).
 - ❖ Ha egy egyszerű, többes számot jelentő rag jelenléte vagy hiánya ilyen nagy jelentőséggel bír, sőt, egy betű vagy pont is (Mt 5:18), milyen nagy felelősség az Igét ennek megfelelően kezelni és fordítani! Mennyire fontos, hogy a fordító hiszi-e azt, amit a Szentírás tanít!
- Sajnos, az eklektikus szöveg kidolgozói (Metzger, Aland) nem hittek sem a Szentírás ihlettségében, sem annak isteni megőrzésében az évszázadok során.
- A hitetlen-tudományos körök szkepticizmusát jól szemlélteti az ún. „Jézus Szeminárium” (The Jesus Seminar). Ez a testület „75 szaktekintélyt” foglalt magába, „a vallás és az újszövetségi tudományok területén”. Először 1985-ben ülésezett, de a kezdeményezést már 1978-ban bejelentették.

- Célja az volt, hogy megállapítsa, hogy melyek az evangélium hiteles szavai, és melyek nem. Más szóval, úgy is mondhatnánk, hogy ezek a tudósok egyre ismételték az ősi Kígyó kérdését: *”Csakugyan azt mondta az Isten?”* (1Móz 3:1)
- 1980-ban rangsorolni kezdték az evangélium szavait, amelyeket szavazással döntöttek el. Egy szakasz megvitatása után vörös, rózsaszín, szürke vagy fekete színnel jelölték Isten igéjében való kételkedésük mértékét...
- 1993-ban a Jézus Szeminárium kiadta munkáját: „Az öt evangélium: Jézus valódi szavainak kutatása” címmel (The Five Gospels: The Search for the Authentic Words of Jesus). Ez magába foglalt egy új fordítást, amit szerényen „szakemberek fordításának” neveztek („The Scholar’s Translation”)...
- Ebben az említett színekkel Jézus szavainak szerintük rangsorolt hitelességi fokozatát jelölték. A Szeminárium azzal zárult, hogy Jézus Krisztusnak a Bibliában található mondásai közül megközelítőleg csak 18% tekinthető hitelesnek.
 - ❖ Ezen „szakemberek” szerint nem Krisztustól származnak a *boldogmondások*;
 - ❖ Ő sohasem mondott olyat, hogy *„tartsd oda a másik orcádat is”*;
 - ❖ nem mondott magvető-példázatot;
 - ❖ a tíz szűz példázatát;
 - ❖ a tíz drachma példázatát;
 - ❖ a talentumokról szóló példázatot.
 - ❖ Ő nem mondta, hogy *„felépítem az én anyaszentegyházamat és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat”*;
 - ❖ nem imádkozott a Gecsemáné kertben;
 - ❖ nem mondta, hogy *„Vegyétek, egyétek, ez az én testem”*; és a többi mondásokat az Úrvacsora szerezteséről.
 - ❖ Ő sohasem mondta, hogy *„Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek”*;
 - ❖ sem pedig, hogy *„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?!”*
- A „Jézus Szeminárium” megállapította, hogy Ő sohasem járt a vízen,
 - ❖ nem látott el ötezret öt kenyérből és két halból,
 - ❖ sohasem prófétált haláláról, feltámadásáról vagy második visszajöveteléről,
 - ❖ nem volt soha a zsidó főpap előtt vagy Pilátus előtt,
 - ❖ nem támadt fel a harmadik napon, és
 - ❖ nem ment fel a mennybe.
- Szerintük, a történelmi Jézus története a kereszthalállal és az enyészettel fejeződött be (Religious News Service, március 6, 1995).

- E modern „szakemberek” szerint Jézus Krisztus egyszerű ember volt, akit félrevezettek álmai, és politikai intrikák áldozata lett, halála a történelem balesete. (Christian News, április 7, 1986).
 - ❖ Nincs semmi váltságfal,
 - ❖ semmi feltámadás,
 - ❖ semmi egyediség vagy tévedhetetlenség a Bibliában.
 - ❖ Nincs szüztől való születés,
 - ❖ betlehemi csillag, pásztorok vagy bölcsek látogatása.
 - ❖ Csak legendák vannak... (Bible Review, december 1992).
- A tévtanítókról a Bibliának világos tanítása van (Lásd például: Róm 16:17; Tit 3:9-10; 2Tim 2:16-21; és 2Tim 3:5). Bizonyára nem a szkeptikusok kell megtanítsanak bennünket a Biblia szövegének helyes fordítására!
- „Őrizkedjetek pedig a hamis prófétáktól, akik juhoknak ruhájában jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok.” (Mt 7:15)

A fordítási módszer

- Két egymással vetekedő *bibliafordítási módszer* van használatban:
 - ❖ a lehetőséghez mért *szó szerinti*, pontos fordítás, és
 - ❖ a *dinamikus megfelelést* alkalmazó, szabadfordítási módszer, amit CLT fordításnak neveznek („common language translation”).
- A dinamikus megfeleltetés széles skálán mozog, a majdnem szó szerinti fordítástól a parafrazálásig.
- Egy rossz szövegből, szabadfordítással, csakis rossz Biblia származhat (ha egyáltalán Bibliának lehet nevezni az olyat).
- Persze, akkor sem lesz jó a fordítás, ha jó a fordítási módszer, de a használt héber vagy görög szöveg hibás. (Ennek fordítottja ritkábban fordul elő.)
- Az olyan fordítás, amely lehetőleg legpontosabban igyekszik megőrizni az eredeti szavakat és mondatokat tiszteletben tartja az eredeti szerző írásának módját, és megtiszteli vele az ihletett írókat is.
- A fordítók tévedhetnek, de azzal is félrevezethetik az olvasót, ha fölöslegesen parafrazálják és önkényesen értelmezik az eredeti szavakat.
- Az olyan fordítás, amely a lehetőségekhez mérten szó szerint tükrözi az eredetit, biztosítja az olvasót és igehirdetőt, hogy amit magyarra lefordítottak, az ugyanaz, amit az eredeti görög és héber szöveg mond.
- Még az a szó szerinti fordítás is, amely megtartja az eredeti szöveg homályosságát vagy kétértelműségét, pontosabb, mert lehetőséget ad az olvasónak, hogy a megfelelő üzenetet kapja az igéből, ne csak valamilyen egyirányú, leszűkített értelmezést.

- A dinamikus szabadfordításnak nem célja a pontosság: az olvasók táborának *beszédszintjéhez méri* a fordítást, nem pedig az eredeti szöveg minél pontosabb átültetéséhez a receptor nyelvre.
 - Arra törekszik, hogy a nem hívő olvasók is ugyanúgy értsék a Szentírást, mint a hívők, nem gondolva arra, hogy a Szentlélek az, Aki az Írást megérteti.
 - Továbbá, a köznyelvnek megfelelően *kicseréli* a kifejezéseket a fordítás során. (Például, ha az olvasó nem tudja, mi a hó, akkor a szó kicserélhető valami egyébre, ami fehér, például a kókuszdió belsejére.)
 - Az „*érthetőséget*” célozzák meg, amit az egyszerűséggel próbálnak elérni, nem törődve az eredeti szöveg pontos és hiteles fordításával, amely néha nehéz és bonyolult, úgy a szóhasználatban, mint a fogalmazásban.
 - A cél számukra nem a pontosság, hanem *a hatás*: lehetőleg ugyanazt a hatást elérni a modern olvasóknál, amiben a fordító véleménye szerint az eredeti olvasók részesülhettek, amikor az eredeti szöveget olvasták.
 - A *funkcionális megfeleltetés* a cél. A gondolat kerül lefordításra, de nem az ott használt szavakkal. Az igaz, hogy a gondolat fontosabb, mint a szavak, de az nem igaz, hogy helyesen lehet visszaadni a gondolatot, ha nem használjuk az eredeti szavakat!
 - A dinamikus fordítások sok helyen megváltoztatták a gondolatot épp az által, hogy eltértek az eredeti szavaktól.
 - Így lettek a *rókák* (Mt 8:20) Mexikóban prérifarkasok (coyotes), a *gyertyatartó* (Mk 4:21) Indiában gabonaláda, az *eke* (Lk 9:62) a közép-amerikai karib nyelven kapa, a *csűr* (Lk 12:24) Mexikóban kosár, a *pohár* (Mt 20:22) ugyancsak Mexikóban fájdalom, a *bárány* (Jn 1:29) az eszkimóknak foka, az indiaiaknak kakas...
- ❖ Ez az elmélet összetéveszti a fordítást a tanító munkájával.
- A fordító feladata a leghitelesebben visszaadni Isten igéjét az illető receptor nyelven, a tanító feladata pedig annak megmagyarázása.
 - Egy bibliai szöveget nem lehet többféleképpen lefordítani, ha hűek akarunk maradni az eredetihez! Csak javítani lehet a fordításon, igazodva a *ma használt* magyar beszédhez.
 - Nem berögződött, darabos szószerintiségre van szükség, hanem az eredeti szöveg iránti lehető legnagyobb hűségre, pontos magyar fordításra.
 - Nem leszállítani kell a Bibliát az emberek szintjére, hanem az embereket felemelni a Biblia szintjére.
 - A titkokat és az „Isten mélységeit” pedig a Lélek vizsgálja, vagyis csak az képes megérteni, akiben Isten Szentlelke van (1Kor 2:10).
 - Tévedés azt feltételezni, hogy a Bibliát az eredeti olvasók könnyen megértették!

- Volt, amikor maguk az írók sem értették (1Pt 1:10-11), vagy egyik író nehezen értette a másikat (2Pt 3:16).
- Jézus példázatainak is kétféle célja volt: felfedni az igazságot a hívők előtt, és elrejtteni az igazságot a nem-hívők előtt (Mt 13:10-13).
- A Biblia tehát akkor sem volt könnyű olvasmány, mert a mennyei dolgok ábrázátját (Zsid 9:23) és a mély tikokat (Ef 3:9. Kol 1:26-27) kellett elmondani emberi nyelven.
- A dinamikus megfeleltetés tagadja a Biblia természetét: először is azt, hogy a Biblia *mennyei kijelentés* (Gal 1:11-12; 2Pt 1:21, és 4Móz 16:28, 2Sám 23:2, Neh 9:30, Jer 1:9; 30:2; 36:2; Ez 1:3; ApCsel 3:21). Ez Isten könyve, nem pedig a miénk.
- Ezt az igazsághoz illő tisztelettel kell kezelni. Mivel a Biblia isteni könyv, ezért *tévedhetetlen, tekintélyt parancsol, egységes és titkokat* is tartalmaz.

Összehasonlítás

Jóllehet az MBT fordítás gördülékenyebb és mai nyelven adja vissza az eredetit, az alábbiakban látható, hogy mennyire önkényesen bánt az eredeti szöveggel:

Zak 3:2

^{KÁR} És monda az Úr a Sátánnak: Dorgáljon meg téged az Úr, te Sátán!

^{MBT} Az Úr angyala pedig ezt mondta a Sátánnak: Dorgáljon meg téged az Úr Sátán!

Zak 12:10

^{KÁR} reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják őt, amint...

^{MBT} rátekinenek arra, akit átdöftek, és úgy gyászolják, ahogyan...

Róm 1:5

^{KÁR} Aki által vettük a kegyelmet és az apostolságot a hitben való engedelmességnek okáért

^{MBT} aki által kegyelmet és apostolságot kaptunk arra, hogy... hitre és engedelmességre hívjunk fel

Fontosabb kihagyások az ÚSz-ből

A felsorolás nem teljes, de ennyiből is látható, hogy fontos, és a Szentírás egészével összhangban levő kijelentések tűntek el, annak ellenére, hogy a kéziratok többségében ezek megtalálhatók.

A kimaradt szavak és mondatok gyakran hitelvi kérdésekben fontos bizonyosságok. Feltételezhető, hogy épp ezért törölték őket az ihletett Igéből.

Máté evangéliumából

Mt 5:44

^{KÁR} Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket, **áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek**, és imádkozzatok azokért, akik **háborgatnak és kergetnek** titeket;

^{MBT} Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznek titeket.

Mt 9:13 (és Mk 2:17)

^{KÁR} Elmenvén pedig tanuljátok meg, mi az: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Mert nem az igazakat hívogatni jöttem, hanem a bűnösöket **a megtérésre**.

^{MBT} Menjetek, és tanuljátok meg, mit jelent ez: Irgalmasságot akarok, és nem áldozatot. Mert nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket.

Mt 15:8

^{KÁR} **Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem.**

^{MBT} Ez a nép csak ajkával tisztel engem, a szíve azonban távol van tőlem.

Mt 19:9

^{KÁR} Mondom pedig néktek, hogy aki elbocsátja feleségét, hanemha paráznaság miatt, és mást vesz el, házasságtörő; **és aki elbocsátottat vesz el, az is házasságtörő.**

^{MBT} Mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét - a paráznaság esetét kivéve -, és mást vesz feleségül, az házasságtörő.

Márk evangéliumából

Mk 1:1-2

^{KÁR} A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliomának kezdete, amint meg van írva **a prófétáknál: Íme, én elküldöm az én követemet a te orcád előtt, aki megkészíti a te útadat előtted.**

^{MBT} Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának kezdete, amint meg van írva Ézsaiás próféta könyvében: „Íme, elküldöm előtted követemet, aki elkészíti utadat.

Mk 6:11

^{KÁR} Akik pedig be nem fogadnak titeket, sem nem hallgatnak rátok, onnét kimenvén, verjétek le a port lábaitokról, bizonyosságul ő ellenük. **Bizony mondom néktek: Sodomának vagy Gomorának tűrhetőbb lesz a dolga az ítélet napján, mint annak a városnak.**

^{MBT} Ha egy helyen nem fogadnak be titeket, és nem is hallgatnak rátok, akkor kimenve onnan, még a port is verjétek le lábatokról, bizonyosságul ellenük.

Mk 14:70

^{KÁR} Ő pedig ismét megtagadta. De kevés idő múlva az ott állók ismét mondják vala Péternek: Bizony közülük való vagy; mert Galileabeli is vagy, **és a beszéded is hasonló.**

^{MBT} De ő ismét tagadta. Egy kis idő múlva viszont az ott állók mondták Péternek: „Bizony, közülük való vagy, hiszen Galileából való vagy te is.”

Lukács evangéliumából

Lk 6:1

^{KÁR} Lőn pedig **a húsvéti szombatját követő második szombaton**, hogy a vetések között méne által és az ő tanítványai gabonafejeket szaggatván és azokat kezeikkel kimorzsolván, ettek.

^{MBT} Egy szombaton gabonaföldeken ment át, és tanítványai kalászatot tépdestek, tenyerük között morzsolták és ették.

Lk 11:2-4

^{KÁR} Monda pedig nekik: Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk, **ki vagy a mennyekben**, szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. **Legyen meg a te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen e földön is**. A mi mindennapi kenyerünket...

^{MBT} Ő pedig ezt mondta nekik: „Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyánk, szenteltessék meg a te neved. Jöjjön el a te országod. A mi mindennapi kenyerünket...

Lk 14:3

^{KÁR} Szabad-é szombatnapon gyógyítani?

^{MBT} „Szabad-e szombaton gyógyítani **vagy nem?**”

Lk 23:42

^{KÁR} És monda Jézusnak: **Uram (κύριε)**, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!

^{MBT} Majd így szólt: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz királyságodba.

Lk 24:1

^{KÁR} A hétnek első napján pedig kora reggel a sírhoz menének, vivén az elkészített fűszerszámokat, **és némely más asszonyok is velük**.

^{MBT} A hét első napján pedig kora hajnalban elmentek a sírhoz, és magukkal vitték az elkészített illatszereket.

János evangéliumából

Jn 1:18

^{KÁR} az **egyszülött Fiú**, aki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.

^{MBT} az egyszülött Isten (μονογενής Θεός), aki az Atya kebelén van, az jelentette ki őt.

Jn 1:27

^{KÁR} Ő az, aki utánam jő, **aki előttem lett**, a kinek én nem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam.

^{MBT} aki utánam jön, és akinek saruja szíját megoldani sem vagyok méltó.

Jn 6:47

^{KÁR} Bizony, bizony mondom néktek: Aki **én bennem** hisz, örök élete van annak.

^{MBT} Bizony, bizony, mondom néktek: aki hisz, annak örök élete van.

Jn 6:69

^{HUN} És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy **a Krisztus, az élő Istennek Fia**.

^{MBT} És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje.

Jn 16:16

^{KÁR} Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem: **mert én az Atyához megyek.**

^{MBT} „Egy kis idő még, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem.”

Pál apostol leveleiből

Ef 3:9

^{KÁR} És hogy megvilágosítsam mindenknek, hogy miképpen rendelkezett Isten ama titok felől, a mely elrejtetett örök időktől fogva az Istenben, aki mindeneket teremtett **a Jézus Krisztus által.**

^{MBT} és hogy világossá tegyem mindenki előtt, mi ama titok megvalósulásának a rendje, amely el volt rejtve öröktől fogva Istenben, mindenek teremtőjében;

Kol 1:14

^{KÁR} Kiben van a mi váltságunk **az Ő vére által** (διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ), bűneinknek bocsánata.

^{MBT} akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata.

1Tim 3:16

^{KÁR} És minden versengés nélkül nagy a kegyességnek eme titka: **Isten** (Θεός) megjelent testben, megigazított lélekben, megláttatott az angyaloktól, hirdettetett a pogányok közt, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségbe.

^{MBT} Valóban nagy a kegyességnek a titka: aki (ὄς) megjelent testben, igaznak bizonyult lélekben, megjelent az angyaloknak, hirdették a pogányok között, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségben.

Károli, szemben az **MBT** Ökumenikus Újfordítással, (valamint a katolikus Szent István Társulat Bibliájában, Káldi György Neo-Vulgata fordításával, és az újrarevideált Károlival).

Igehely	KÁROLI	MBT
Mt 1:25	míg meg nem szülé az ő elsőszülött fiát	amíg meg nem szülte fiát
Mt 5:22	aki haragszik az ő atyjafiára ok nélkül	aki haragszik atyjafiára
Mt 5:27	megmondattott a régieknek	megmondattott
Mt 6:4. 6. 18	megfizet néked nyilván	megfizet neked
Mt 6:33	Istennek országát	az ő országát
Mt 19:16	Jó mester	Mester
Mt 19:20	megtartottam ifjúságomtól fogva	megtartottam
Mt 20:16	mert sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak	(hiányzik)
Mt 20:22	és megkeresztelkedhetek-é azzal a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem?	(hiányzik)
Mt 20:23	és a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem, megkeresztelkedtek	(hiányzik)
Mt 21:12	beméne Jézus az Isten templomába	bement Jézus a templomba
Mt 22:7	Meghallván pedig ezt a király	Ekkor a király
Mt 22:13	és vigyétek és vessétek	és vessétek
Mt 22:30	mint az Isten angyalai	mint az angyalok
Mt 24:7	éhségek és döghalálok , és földindulások mindenfelé	éhínségek és földrengések
Mt 24:48	Halogatja még az én uram a hazajövetelt	Késik az én uram
Mt 25:13	amelyen az embernek Fia eljő	(hiányzik)
Mt 25:31	mind a szent angyalok	az angyalok mind

Mt 26:28	az új szövetségnek vére	a szövetség vére
Mt 26:59	A főpapok pedig és a vének	A főpapok pedig
Mt 26:60	még sem találának	(hiányzik)
Mt 27:35	hogyan beteljék a próféta mondása: Megosztóznak az én ruháimon, és az én köntösökre sorsot vetének.	(hiányzik)
Mt 27:64	odamenvén éjjel	odamenjenek
Mk 1:14	prédikálván az Isten országának evangéliomát	és így hirdette az Isten evangéliumát
Mk 1:31	elhagyá azt a hideglelés azonnal	elhagyta a láz
Mk 1:42	És amint ezt mondja vala	(hiányzik)
Mk 2:16	Mi dolog... iszik	(hiányzik)
Mk 2:22	a tömlők is elpusztulnak	a tömlő is
Mk 3:15	a betegeket gyógyítani és	(hiányzik)
Mk 4:11	az Isten országának titkát tudjátok	az Isten országának titka
Mk 6:33	és hozzá gyülekezének	(hiányzik)
Mk 6:36	mert nincs mit enniök	(hiányzik)
Mk 7:2	panaszkodának	(hiányzik)
Mk 7:8	korsóknak és poharaknak mosását; és sok egyéb efféléket is cselekedtek	(hiányzik)
Mk 8:9	akik ettek	(hiányzik)
Mk 8:26	se senkinek el ne mondd a faluban	(hiányzik)
Mk 9:24	könnyhullatással monda	és így szólt
Mk 9:29	és böjtöléssel	(hiányzik)
Mk 9:45	a megolthatatlan tűzre	(hiányzik)
Mk 9:49	és minden áldozat sóval sózatik meg	(hiányzik)
Mk 10:21	felvén a keresztet	(hiányzik)
Mk 10:24	akik a gazdagságban bíznak	(hiányzik)
Mk 11:8	és az útra hányják vala	(hiányzik)
Mk 11:23	meg lesz néki, amit mondott	annak meg is adatik az
Mk 12:4	azt pedig kövel dobálván meg... visszaküldték	(hiányzik)
Mk 12:29	Minden parancsolatok között	(hiányzik)
Mk 12:30	Ez az első parancsolat	(hiányzik)
Mk 12:33	teljes lélekből	(hiányzik)
Mk 13:8	és háborúságok	(hiányzik)
Mk 13:11	és ne gondolkodjatok	(hiányzik)
Mk 13:14	amelyről Dániel próféta szólt	(hiányzik)
Mk 13:33	Figyeljétek, vigyázzatok, és imádkozzatok	Vigyázzatok, legyetek ébren
Mk 14:19	a másik is: Csak nem én?	(hiányzik)
Mk 14:22	Vegyétek, egyétek	Vegyétek
Mk 14:24	az új szövetség vére	a szövetség vére
Mk 14:27	Ezen az éjszakán	(hiányzik)
Mk 14:51	az ifjak	(hiányzik)
Mk 15:39	ekként kiáltva bocsátá ki lelkét	így lehelte ki lelkét
Lk 1:28	áldott vagy te az asszonyok között	(hiányzik)
Lk 1:29	Az pedig látván	Mária
Lk 2:40	erősödék lélekben	erősödött
Lk 2:43	és nem vevék észre sem József, sem az ő anyja	Szülei azonban ezt nem vették észre
Lk 4:4	hanem az Istennek minden igéjével	(hiányzik)
Lk 4:8	Távozz tőlem, Sátán	(hiányzik)
Lk 4:18	hogyan a töredelmes szívűeket meggyógyítsam	(hiányzik)
Lk 5:38	és mind a kettő megmarad	(hiányzik)
Lk 7:28	próféta Keresztelő Jánosnál	(hiányzik)
Lk 8:45	és a kik ő vele valának... és azt mondod: Ki az, aki engem illete?	(hiányzik)

Lk 8:48	Bizzál leányom	Leányom
Lk 8:54	Ő pedig mindenkit kiküldvén	(hiányzik)
Lk 9:10	puszta helyére	(hiányzik)
Lk 9:54	mint Illyés is cselekedett	(hiányzik)
Lk 11:11	kenyeret kér, és ő talán követ ad néki?	(hiányzik)
Lk 11:44	képmutató írástudók és farizeusok!	(hiányzik)
Lk 11:54	hogya vádolhassák őt	(hiányzik)
Lk 12:39	vigyázna, és nem engedné	nem hagyná
Lk 17:9	Nem gondolom	(hiányzik)
Lk 18:24	hogya az igen megszorodék	(hiányzik)
Lk 19:45	és vesznek vala abban	(hiányzik)
Lk 20:13	ha látják	(hiányzik)
Lk 20:23	Mit kísértetek engem?	(hiányzik)
Lk 20:30	és az is magzatok nélkül halt meg	(hiányzik)
Lk 22:68	sem el nem bocsátotok	(hiányzik)
Lk 23:23	és az ő szavok és a főpapoké erőt vesz vala	és kiáltozásuk győzött
Lk 22:31	Monda pedig az Úr	(hiányzik)
Lk 22:64	arcul csapdosák őt	(hiányzik)
Jn 1:51	Mostantól fogva	(hiányzik)
Jn 3:13	aki a mennyben van	(hiányzik)
Jn 3:15	el ne vesszen	(hiányzik)
Jn 5:16	és meg akarák őt ölni	(hiányzik)
Jn 6:11	adta a tanítványoknak, a tanítványok pedig a leülteknek	kiosztotta az ott ülőknek
Jn 6:22	amelybe a Jézus tanítványai szállottak	(hiányzik)
Jn 6:65	az én Atyámtól	az Atya
Jn 8:9	és a lelkiismeret által vádoltatván	(hiányzik)
Jn 8:59	átmenvén közöttük; és ilyen módon eltávozék	(hiányzik)
Jn 10:26	Amint megmondtam néktek	(hiányzik)
Jn 11:41	onnan, ahol a megholt fekszik vala	(hiányzik)
Jn 12:1	ahol a megholt Lázár vala	ahol Lázár élt
Jn 14:28	az én Atyám	az Atya
Jn 16:10	az én Atyámhoz megyek	az Atyához megyek
Jn 17:12	Mikor velök valék a világon	Amikor velük voltam
Jn 17:17	a te igazságoddal	az igazsággal
Jn 18:40	mindnyájan	(hiányzik)
Jn 19:16	és elvivék	(hiányzik)
Jn 20:17	az én Atyámhoz	az Atyához
ApCsel 2:30	támasztja a Krisztust test szerint	(hiányzik)
ApCsel 3:11	az a sánta, aki meggyógyult	(hiányzik)
ApCsel 5:16	Jeruzsálemben	Jeruzsálem
ApCsel 6:13	káromló beszédeket	(hiányzik)
ApCsel 7:37	azt hallgassátok	(hiányzik)
ApCsel 9:5	nehéz néked az ösztön ellen rúgódoznod	(hiányzik)
ApCsel 9:6	Remegeve és ámulva monda: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Az Úr pedig monda néki	(hiányzik)
ApCsel 10:6	Ő megmondja néked, mit kell cselekedned	(hiányzik)
ApCsel 10:12	vadak	(hiányzik)
ApCsel 10:21	kiket Kornélius küldött ő hozzá	(hiányzik)
ApCsel 10:30	bőjtöltem	(hiányzik)
ApCsel 10:32	ő, minekutána eljő, szól néked	(hiányzik)
ApCsel 15:24	azt mondván, hogy körülmetélkedjete és a törvényt megtartsátok	(hiányzik)
ApCsel 17:5	kik nem hisznek vala	(hiányzik)
ApCsel 18:17	A görögök	(hiányzik)
ApCsel 18:21	Mindenesetre Jeruzsálemben kell nékem a következő ünnepet	(hiányzik)

	töltönnem	
ApCsel 20:15	és Trogillumban megszállván	(hiányzik)
ApCsel 20:32	És most, atyámfiak	Most pedig
ApCsel 21:8	Pál és mi, kik ő veled valánk	(hiányzik)
ApCsel 21:22	össze kell gyülekezni a sokaságnak; mert	(hiányzik)
ApCsel 21:25	ők semmi ilyenfélét ne tartsanak meg, hanem csak	(hiányzik)
ApCsel 22:9	és megrémültek	(hiányzik)
ApCsel 22:26	Meglásd	(hiányzik)
ApCsel 23:9	ne tusakodjunk Isten ellen	(hiányzik)
ApCsel 23:15	holnap	(hiányzik)
ApCsel 24:15	lesz feltámadásuk a halottaknak	lesz feltámadásuk
ApCsel 24:26	hogy őt szabadon bocsássa	(hiányzik)
ApCsel 25:16	halálra	(hiányzik)
ApCsel 26:30	mikor ő ezeket mondá	(hiányzik)
ApCsel 28:16	a százados átadá a foglyokat a testőrsereg fővezérének	(hiányzik)
Róm 8:1	kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint	(hiányzik)
Róm 9:28	igazságban; mivel rövidesen végez az Úr	(hiányzik)
Róm 9:32	a törvény	(hiányzik)
Róm 10:15	a békeség hirdetőinek	(hiányzik)
Róm 11:6	Hogyha pedig cselekedetekből, akkor nem kegyelemből, különben a cselekedet nem volna többé cselekedet	(hiányzik)
Róm 13:9	hamis tanúbizonyságot ne szólj	(hiányzik)
Róm 14:6	és aki nem ügyel a napra, az Úrért nem ügyel	(hiányzik)
Róm 14:21	vagy megbotránkozik, vagy erőtelen	(hiányzik)
Róm 15:29	a Krisztus evangéliuma áldásának teljességével	Krisztus áldásának teljességével
1Kor 5:7	megáldoztatott érettünk	már megáldoztatott
1Kor 6:20	és lelketekben, a melyek az Istenéi	(hiányzik)
1Kor 7:5	a böjtölésre és az imádkozásra	az imádkozásra
1Kor 10:28	mert az Úr a föld és annak teljessége	(hiányzik)
2Kor 5:17	minden	(hiányzik)
2Kor 10:7	azonképpen mi is a Krisztuséi vagyunk	ugyanúgy mi is
Gal 3:1	hogy ne engedelmességetek az igazságnak	(hiányzik)
Gal 3:17	a Krisztusra nézve	(hiányzik)
Gal 4:7	Krisztus által	(hiányzik)
Ef 3:9	a Jézus Krisztus által	(hiányzik)
Ef 4:9	előbb	(hiányzik)
Ef 4:17	egyéb	(hiányzik)
Ef 5:30	az Ő testéből és az Ő csontjaiból valók	(hiányzik)
Ef 6:10	Végezetre, atyámfiak	Végül pedig
Fil 3:16	egy szabály szerint járjunk, ugyanazon értelemben legyünk	(hiányzik)
Kol 1:2	és az Úr Jézus Krisztustól	(hiányzik)
Kol 2:18	melyeket nem látott	látomásaival
Kol 3:6	az engedetlenség fiaira	(hiányzik)
1Thessz 2:15	a saját prófétáikat	a prófétákat
2Thessz 2:4	maga ül be mint Isten	beül
1Tim 1:17	egyedül bölcs Istennek	egy Istennek
1Tim 4:12	a lélekben	(hiányzik)
1Tim 5:4	ez szép és kedves	ez kedves
1Tim 5:16	hívó férfinak vagy nőnek	hívó asszonynak
1Tim 6:5	Azoktól, akik ilyenek, eltávozzál	(hiányzik)
1Tim 6:7	világos	(hiányzik)
2Tim 1:11	apostollá és pogányok tanítójává	apostolul és tanítóul
Tit 1:4	Kegyelem, irgalmasság és békeség	Kegyelem és békeség
Filem 12	fogadd magadhoz	(hiányzik)

Zsid 2:7	és úrrá tetted kezeid munkáin	(hiányzik)
Zsid 7:21	Melkisédek rendje szerint	(hiányzik)
Zsid 8:12	és gonoszságaikról	(hiányzik)
Zsid 10:30	ezt mondja az Úr	(hiányzik)
Zsid 10:34	a mennyekben	(hiányzik)
Zsid 11:11	szült	(hiányzik)
Zsid 12:20	vagy nyíllal lövettessék le	(hiányzik)
1Pt 1:22	a Lélek által	(hiányzik)
1Pt 3:16	mint gonosztevőket	(hiányzik)
1Pt 4:3	életünk elfolyt idejében	a múltban
1Pt 4:14	a mit amazok káromolnak ugyan, de ti dicsőítitek azt	(hiányzik)
1Pt 5:5	egymásnak engedelmeskedvén, az alázatosságot öltették fel	legyetek alázatosak
2Pt 2:17	örökre	(hiányzik)
2Pt 3:10	éjjeli tolvaj	tolvaj
1Jn 2:7	amelyet hallottatok kezdettől fogva	amelyet hallottatok
1Jn 4:3	testben megjelent Krisztusnak	(hiányzik)
1Jn 5:7-8	a mennyben, az Atya, az Ige és a Szent Lélek: és ez a három egy. És hárman vannak, akik bizonyosságot tesznek a földön	(hiányzik)
1Jn 5:13	és hogy higgyetek az Isten Fiának nevében	(hiányzik)
Jud 25	Az egyedül bölcs Istennek, a mi megtartónknak	az egyedül üdvözítő Istennek
Jel 2:3	fáradoztál	(hiányzik)
Jel 2:9. 13.	a te dolgaidat	(hiányzik)
Jel 2:20	van valami kevés panaszom	az a panaszom
Jel 5:4	és elolvasására	(hiányzik)
Jel 6:1.3.5.7.	Jöjj és lásd!	Jöjj!
Jel 11:1	és angyal áll vala mellém	(hiányzik)
Jel 11:17	és aki eljövendő vagy	(hiányzik)
Jel 12:12	Jaj a föld és a tenger lakosainak	jaj a földnek és a tengernek
Jel 13:10	valaki fogságba visz mást	valakire fogság vár
Jel 14:5	az Istennek királyiszéke előtt	(hiányzik)
Jel 16:17	a mennyei templomból	a szentélyből
Jel 19:1	a tisztesség és a hatalom az Úré, a mi Istenünké	a hatalom a mi Istenünké
Jel 21:24	és tisztességüket	(hiányzik)

Igék, amelyekből törölték Jézus neveit vagy címeit

Megfigyelhető, hogy legtöbbször az „Úr” és „Krisztus” címet törölték a Jézus neve mellől, de a „Jézus”, „Isten” vagy „Atya” nevet is, ha az kapcsolatban állt az Úr Jézus istenségével.

Mt 8:29	Jézus , Istennek fia	Isten Fia
Mt 13:36	beméne Jézus a házba	és bement a házba
Mt 13:51	Megértettük, Uram	Igen.
Mt 16:20	hogyan ő a Jézus Krisztus	hogyan ő a Krisztus
Mt 17:20	Jézus pedig monda nekik	Ő így válaszolt
Mt 19:17	Senki sem jó, csak egy, az Isten	Csak egy van, aki jó
Mt 23:8	egy a ti Mesteretek, a Krisztus	egy a ti mesteretek
Mt 24:2	Jézus	Ő
Mt 28:6	ahol feküdt vala az Úr	ahol feküdt
Mk 5:13	És Jézus azonnal megengedé nekik	Megengedte nekik
Mk 11:10	a mely jó az Úrnak nevében	eljövendő
Mk 12:27	élőknek Istene	az élöké
Mk 14:45	Mester! Mester!	Mester!
Lk 4:41	Te vagy ama Krisztus , az Isten Fia!	Te vagy az Isten Fia!
Lk 7:22	felelvén Jézus , monda nekik	így válaszolt nekik
Lk 7:31	Monda pedig az Úr	(hiányzik)

Lk 9:57	Követlek téged, Uram	Követlek
Lk 12:31	az Isten országát	az ő országát
Lk 13:25	Uram! Uram!	Uram!
Lk 21:4	az ő fölöslegükből vetettek Istennek	feleslegükből dobtak
Lk 22:31	Monda pedig az Úr	(hiányzik)
Lk 23:42	És monda Jézusnak: Uram	Majd így szólt: Jézus
Jn 4:42	ez a világ üdvözítője, a Krisztus	ő a világ üdvözítője
Jn 4:46	Kánába méne azért Jézus	Kánába ment
Jn 5:30	aki elküldött engem, az Atyáét	aki elküldött engem
Jn 6:39	az Atyának akarata, aki elküldött engem	aki elküldött engem, az az akarata
Jn 6:69	a Krisztus, az élő Istennek Fia	az Istennek Szentje
Jn 8:29	Nem hagyott engem az Atya egyedül	nem hagyott egyedül
Jn 9:35	Hiszel-e te az Isten Fiában?	Hiszel te az Emberfiában?
ApCsel 3:26	az ő fiát, Jézust	(hiányzik)
ApCsel 4:24	te vagy az Isten	(hiányzik)
ApCsel 7:30	az Úrnak angyala	egy angyal
ApCsel 7:37	az Úr , a ti Istenetek	az Isten
ApCsel 9:29	az Úr Jézusnak nevében	az Úr nevében
ApCsel 15:11	az Úr Jézus Krisztus kegyelme	az Úr Jézus kegyelme
ApCsel 15:18	az Isten	aki
ApCsel 19:4	a Krisztus Jézusban	azaz Jézusban
ApCsel 19:10	az Úr Jézusnak igéjét	az Úr igéjét
ApCsel 20:21	a mi Urunk Jézus Krisztusban való hit felől	a mi Urunkban, Jézusban való hitről
Róm 1:16	Mert nem szégyellem a Krisztus evangéliumát	Mert nem szégyellem az evangéliumot
Róm 6:11	a mi Urunk Jézus Krisztusban	a Krisztus Jézusban
Róm 14:10	Krisztus ítélőszéke elé (Lásd: Jn 5:27)	Isten ítélőszéke elé
Róm 15:8	Jézus Krisztus	Krisztus
Róm 15:19	az Isten Lelkének ereje	a Lélek ereje
Róm 16:18	a mi Urunk Jézus Krisztusnak	a mi Urunknak, Krisztusnak
1Kor 5:4a	a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében	az Úr Jézus nevében
1Kor 5:4b	a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmával	a mi Urunk Jézus hatalmával
1Kor 5:5	az Úr Jézusnak ama napján	az Úrnak ama napján
1Kor 9:1	Jézus Krisztust , a mi Urunkat	Jézust, a mi Urunkat
1Kor 15:47	az Úr	(hiányzik)
1Kor 16:22	az Úr Jézus Krisztust	az Urat
1Kor 16:23	Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme	Az Úr Jézus kegyelme
2Kor 4:6	a Jézus Krisztus arcán	Krisztus arcán
2Kor 4:10	az Úr Jézus halálát	Jézus halálát
2Kor 5:18	a Jézus Krisztus által	Krisztus által
Gal 6:17	az Úr Jézusnak bélyegeit	a Jézus bélyegeit
Ef 3:14	a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja	az Atya
Kol 1:28	a Krisztus Jézusban	a Krisztusban
Kol 2:2	az Isten és az Atya és a Krisztus ama titkának	az Isten titkának, Krisztusnak
1Thessz 1:1	a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól	(hiányzik)
1Tim 2:7	igazságot szólok a Krisztusban	igazat mondok
2Tim 4:22	Az Úr Jézus Krisztus	Az Úr
Zsid 3:1	Krisztus Jézusra	Jézusra
1Pt 5:10	Krisztus Jézusban	Krisztusban
1Jn 1:7	Jézus Krisztusnak	Jézusnak
2Jn 1:3	az Úr Jézus Krisztustól	a Jézus Krisztustól
2Jn 1:3	a Krisztus tudománya mellett	a tanításban
Júd 1:4	az Istent, és a mi Urunkat, a Jézus Krisztust	Urunkat, Jézus Krisztust

Jel 1:8	kezdét és vég	(hiányzik)
Jel 1:9	a Jézus Krisztus bizonyágtételéért	Jézus bizonyágtételéért
Jel 1:11	Én vagyok az Alfa és az Omega, az Első és Utolsó	(hiányzik)
Jel 5:14	az örökkön örökké élőt	(hiányzik)
Jel 12:17	a Jézus Krisztus bizonyágtétele	a Jézus bizonyágtétele
Jel 16:5	Igaz vagy Uram	Igazságos vagy te
Jel 20:9	Istentől a mennyből	az égből
Jel 20:12	az Isten előtt	a trónus előtt
Jel 21:4	És az Isten eltöröl minden könnyet	és letöröl minden könnyet
Jel 22:21	A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme	Az Úr Jézus kegyelme

■ Azok az igeversek, amelyek *zárójelbe lettek téve és lábjegyzettel* lettek ellátva, „*a legrégebb kéziratokban nem található*” megjegyzéssel, a MBT fordításában, (főképp az **Ⲙ** és **B** kódex hatására), a következők:

- ❖ Mt 17:21. Mt 18:11. Mt 23:14.
- ❖ Mk 7:16. Mk 11:26. Mk 15:28. Mk 16:9-20.
- ❖ Lk 9:56. Lk 17:36. Lk 23:17. Lk 23:34. Lk 24:12.
- ❖ Jn 3:31. Jn 5:3-4. Jn 7:53-8:11.
- ❖ ApCsel 8:37. ApCsel 15:34. ApCsel 28:29.
- ❖ Róm 16:24. 1Kor 15:24.

■ A „*csak a későbbi szövegekben*” megjegyzés a következő igeversek lábjegyzeteiben olvasható: Lk 22:43-44 és Fil 4:13. (Ezek nem lettek zárójelbe téve.)

■ Akik tagadták az Úr Jézus igazi istenségét és igazi emberi mivoltát: az „adoptionizmust” vagy „szellemi krisztológiát” képviselők voltak, akik úgy hitték, hogy a Názáreti Jézus egy közönséges ember volt, akit Isten fiává fogadott (adoptált) megkeresztelkedésekor, akit akkor megszállott a Krisztus-Lélek. Így tehát Jézus Krisztussá vált keresztsége után, (de nem volt az, öröktől fogva). Jóllehet egyesültek egy időre, de Jézus és Krisztus különböző személyek voltak.

■ Több nevet és csoportosulást ismerünk, akik ezt a hamis elképzelést vallották és hirdették. Mindannyian a gnosztikusok közül valók voltak.

■ A gnosztikusok sokféle irányzatot képviseltek, de egy közös vonás egyesítette őket: szerintük a pleroma-ból, vagyis az eonok szellemi világából, az isteni Krisztus alászállott és egyesült egy időre a történelmi Jézussal (Ptolemeusz szerint a keresztségtől nagypéntekig).

■ Ennek a tévelygésnek hatása érezhető azokban a legrégebbi kéziratokban, amelyeket ilyen módon megnyirbáltak.

■ A hibás kéziratok bizonyára épp azért maradtak fenn, mert keveset használták őket. A jól másolt kéziratokat ugyanis elnyűtték a sok olvasás alatt.

■ A korán felbukkanó tévtanítások miatt találunk a ÚSz-ben ilyen komoly figyelmeztetéseket, mint ezek:

- *„Bizonyoságot tesztek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétálásának beszédeit hallja, hogy ha valaki ezekhez hozzá tesz, e könyvben megírt csapásokat veti Isten arra; és ha valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből, és a szent városból, és azokból, amik e könyvben megíratnak.” (Jel 22:18-19)*
- *„Tudván először azt, hogy az utolsó időben csúfolkodók támadnak, akik saját kívánságaik szerint járnak.” (2Pt 3:3) „A gonosz emberek pedig és az ámitók növekednek a rosszaságban, eltévelyítvén és eltévelyedvén.” (2Tim 3:13) „Mert lesz idő, mikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülüket. És az igazságtól elfordítják az ő fülüket, de a mesékhez odafordulnak.”(2Tim 4:3-4) „Voltak pedig hamis próféták is a nép között, amiképpen ti köztetek is lesznek hamis tanítók, akik veszedelmes eretnokségeket fognak becsempészni, és az Urat, aki megváltotta őket, megtagadván, önmagokra hirtelen való veszedelmet hoznak.”(2Pt 2:1)*
- Nincs szükség arra, hogy valaki görögöt és hébert értő szakember legyen, hogy megállapíthassa, hogy a kiemelt szavak eltávolítása a Szentírás megcsonkítását jelenti!
- A bibliaolvasó ember, választás elé van állítva: csak az egyiket fogadhatja el. A hívő ember nem mondhat le a Szentírás egyetlen szaváról sem!